

V. ULUSAL MAKİNA MÜHENDİSLİĞİ VE EĞİTİMİ SEMPOZYUMU SONUÇ BİLDİRGESİ

(7-8 Kasım 2003)

V. Ulusal Makina Mühendisliği ve Eğitimi Sempozyumu 7-8 Kasım 2003 tarihleri arasında Makina Mühendisleri Odası adına İstanbul ½u-besi yürütücülüğünde Yıldız Teknik Üniversitesi Oditoryumu'nda gerçekleştirilmiştir. Sempozyum 24 üniversitemiz tarafından desteklenmiş, Sempozyum boyunca toplam beş oturumda, 25 adet bildiri sunulmuş olup 37 adet bildiri içeren 368 sayfalık Rapor ve Bildiriler Kitabı katılımlara dağıtılmıştır. Sempozyum kapsamı içinde TMMOB Makina Mühendisleri Odası tarafından Uzmanlık, Belgelendirme, Meslek İçi Eğitim konulu Atölye Çalışmasının sunumu yapılmış ve 112 sayfalık hacim tutan bu çalışma katılımcılara kitap olarak dağıtılmıştır. Ayrıca Sempozyumda Makina Mühendisleri Odası tarafından ülkemiz çapında yapılmış olan "Makina Mühendisleri Odası'nın Mühendislik Eğitimindeki Yeri" konulu anket çalışmasının sonuçları bir rapor halinde açıklanmıştır. Sempozyum kapsamında "Üniversiteler Yasası" konulu ilgili kesimlerin katıldığı bir Panel gerçekleştirilmiştir. Sempozyum süresince etkinlikler toplam 976 kişi tarafından izlenmiştir.

Bu Sempozyumda sunulan bildiriler de dahil olmak üzere

bugüne kadar gerçekleşen tüm Eğitim Sempozyumlarında toplam 193 adet bildiri, toplam 2500 sayfalık hacim işgal eden rapor ve bildiri kitapları siyasi iktidarlara ulusal sanayimize, üniversitelere, meslektaşlarımıza ve ilgili tüm taraflara araştırma ve başvuru kaynağı olarak sunulmuştur.

V. Ulusal Makina Mühendisliği ve Eğitim Sempozyumunda sunulan bildiriler, raporlar, tartışmalar paneldeki görüş ve öneriler gözönüne alınarak aşağıdaki Sempozyum sonuçlarının kamuoyuna açıklanması kararlaştırılmıştır:

- Üniversiteye geçiş ortaöğretim düzeyinde yapılacak köklü revizyonlardan sonra yeniden ele alınmalıdır. Bu konuda gelişmiş batı ülkelerindeki uygulamalar ve sorunlar karşılaştırılmalı bir yaklaşımla incelenmelidir.

- Üniversite öncesi eğitim-öğretim siyasal iktidarların ideolojik ve oy toplama ölçütlerine göre değil, laik, demokratik, çağdaş ve bilimsel ilkelere göre tepeden tırnağa yeniden yapılandırılmalı, zorunlu eğitim bir an önce onbir yıla çıkarılmalıdır. Üniversiteye girişin orta öğretimden değil de dersanelerden geçiyor olması

eğitim düzeninin ne kadar bozuk olduğunun da göstergesidir.

- Mühendislik Fakülteleri öğretim elemanı yetiştirme gücünün tehdidi altındadır. Mühendislik bölümünde çalışmakta olan Araştırma Görevlileri ve genç öğretim üyeleri ya bir ideal uğraşa ya da yapacak daha iyi bir iş bulamadıkları için görevde olup, çoğu karşılıklarına çıkan ilk fırsatta üniversiteyi terk etmektedirler. Bu nedenle ücret koşulları başta olmak üzere Devletin; Mühendislik Fakültelerine yönelik tavrını değiştirerek, öğretim üyeliğini mesleğini cazip ve daha saygın hale getirecek yönde tedbirleri ivedilikle almalıdır.
- Çok sayıda niteliksiz mühendis yetiştirecek donanımsız üniversite ve bölüm açılması yerine ülke ihtiyaçlarını gözeten yeterli eğitim kadrosu, eğitim öğretim ve araştırma çalışmaları için gerekli kütüphane, kitap, süreli yayın, internet erişim olanağı, laboratuvarlar, derslikler, yurt, mediko-sosyal vb. altyapısı tamamlanmış, dünyadaki bilimsel ve teknolojik gelişmelere paralel hale getirilmiş kuruluşlar oluşturmak ve buralarda ülkenin gereksinim duyduğu mühendisleri ülke ve toplum yararına yetiştirmek devlet politikası olmalıdır.
- Yürürlükte olan kurallar gereğince, akademik yükselme için uluslararası dergilerde yayın yapma koşulu olduğundan öğretim üyeleri bu tip dergilerin kabul edeceği konularda çalışmayı tercih etmektedirler. Bu durum doğal olarak öğretim üyelerinin ülkemiz sanayinin sorunları ile ilgilenmemesi sonucunu doğurmaktadır. Bu nedenle, üniversite sistemimize öğretim elemanlarının bu sorunlara yönelik teknolojik çalışmalarına sevk edecek tedbirler eklenmelidir.
- Akademik yükseltmelerde uygulanan puanlama sistemi ülkemiz üretimine katkıyı artırıcı bir hale getirilmelidir. Bilim tarihimizin gelişimini sağlıklı bir biçimde sağlamak ve ülkemiz yararına yönelik yurtdışı yayınlar kadar ulusal ya-

yınlar da özendirilmelidir.

- Eğitim ve öğretim politikası ülkemizin sosyal ve ekonomik sorunlarına duyarlı, bilimsel, özgürlüğe sahip insan yetiştirecek anlayışta düzenlenmeli; düşünme, açıklama, tartışma, sorgulama, irdeleme, karar verebilme veya sonuç çıkarma gibi bilim felsefesi ve bilimsel yönetimin içinde olan kavramların yanı sıra, davranış biçimi ve kültür kavramlarını da içermelidir. Bu düzenleme üniversiteler, meslek odaları ve ilgili toplum kesimleri ile birlikte yapılmalıdır.
- Kaliteyi artırmak için, çağdaş ölçütleri içeren ulusal akreditasyon çalışmaları yaygınlaştırılmalı ve yaşama geçirilmelidir. Bu konuda ülke koşullarımıza uyarlanmış akreditasyon ölçütleri ve ulusal örgütlenmeler temel hedef olmalıdır.
- Uluslararası mühendislik rekabeti süreçleri içerisinde ülkemiz mühendis ve mimarlarının büyük bir bölümünün, rekabet edebilir bir düzeye getirilmesi öncelikle bilim ve teknoloji politikaları temelinde bir ulusal kalkınma stratejisine sahip olunması, eğitimin kalitesinin artırılması ve meslek edinme sisteminin yeniden belirlenmesi ile mümkün olacaktır. Bu nedenlerle Türkiye'nin, insan kaynakları planlamasından uzak olan ve birçok alanda aksayan mevcut yüksek öğrenim ve istihdam politikalarının bir an önce değiştirilmesi, eğitim koşulları yetersiz üniversitelerin ve/veya bölümlerinin durumunun acil olarak yeniden ele alınması, şimdiye dek yetersiz eğitimle mezun olmuş mühendis ve mimarların açıklarının kapatılması için gerekli çalışmaları ve uygulamaları yapması büyük önem ve öncelik taşımaktadır.

Mühendislik ve mimarlık alanında eğitimden istihdamına kadar mevcut birçok yapısal sorun yaşanırken bu alanın çeşitli modlardaki hizmetlerin serbest dolaşımına doğrudan açılması sakıncalı

dır.

Halen ülkemizde yabancı mühendislik ve mimarlık hizmetlerinin serbest dolaşımı için gerekli rekabet koşulları yoktur. Teknik-hukuki ve mesleki mevzuatlar yetersizdir. Toplumun korunması, mesleğin ve meslek mensubunun geliştirilmesi, meslek örgütlerinin denetim yetkisinin artırılması açısından birçok düzenlemeye ihtiyaç vardır. Bu koşullar ve mesleki faaliyetlerimizin ülkemizin gelişimine ve topluma olan etkileri gözönüne alındığında, konu meslek odaları ve ilgili tüm kurum ve kuruluşlar tarafından kapsamlı bir şekilde tartışılarak uluslararası platformlara bu şekilde gidilmelidir.

- Mühendislik eğitimi, mesleki yeterlilik, mal ve hizmet üretimi konularında üniversitelerin akredite edilmesi çalışmalarında TMMOB ve ilgili Odaların da yer alması gerekliliği bir zorunluluktur.
- Mühendislik eğitimi ve öğretimi programları için üniversitelerimizin Üniversiteler Yasası hazırlık aşamasında ve diğer süreçlerde mutlaka TMMOB'nin de görüşleri alınmalıdır. Unutulmamalıdır ki üniversitelerimizin yetiştirdiği mühendisleri, mimarları istihdam eden, istihdam ettirilmesi için öneriler sunan, mesleki faaliyetlerini denetleyen TMMOB ve bağlı Odalardır. MMO makina mühendisliği bölümlerinde verilen eğitim ve öğretimin hakem ve denetleyicisi olmalıdır.
- Anayasada da belirtildiği gibi ücretsiz eğitim-iletişimi esas alınmalı ve fırsat eşitliği sağlanmalıdır. Eğitimin ticarileşmesinin önüne geçecek yasal düzenlemelerin bir an önce yapılması ülke ve toplum yararına olacağı açıktır. Dar gelirli yurttaşın eğitim hakkını zedeleyecek, parasız olana herhangi bir imtiyaz/öncelik tanıyan girişimler kesinlikle kabul edilemez.

- Eğitim dili Türkçe olmalıdır.
- Mühendislik eğitiminde sosyal içerikli eğitim ve öğretime de yer verilmelidir.
- İnsanlık ve toplum yararına bilimsel bilgiyi üretmek, bu bilgiyi üretecek insanlar yetiştirmek ve üretilen bilgiyi toplumla paylaşmak üniversitenin temel hedefidir. Bu hedefler araştırma, yayın, uygulama ve eğitim araçlarıyla bir kamusal hizmet olarak gerçekleştirilir.
- Eğitim, öğretim ve araştırma hakkı; ancak akademik özgürlüğün ve üniversite özerkliğinin bulunduğu bir ortamda tam olarak kullanılabilir. Akademik özgürlük; bilim insanlarının mevcut egemen öğretilerle kısıtlanmadan, öğretim ve tartışma özgürlüğünü, araştırma yürütme ve sonuçlarını yayma ve yayınlama özgürlüğünü, temsili akademik organlara katılma özgürlüğünü ifade eder. Akademik özgürlük bilim insanı için sınırlandırılmaz bir temel haktır. Özerklik ise kurumsal bir yetki olup, üniversitelerin akademik çalışmaları, işleyiş kuralları, yönetimleri ve diğer faaliyetleri bakımından kendi iradeleriyle oluşturdukları organlar eliyle kendi kendilerini yönetmeleridir.
- Yukarıda sözü edilen akademik özgürlük ile özerk ve demokratik üniversitenin yaşamlarına süreklilik kazandırılması için siyasetler ve diğer güçlerin müdahalesine karşı yasal güvencelerle korunmalıdır. Aynı zamanda akademik özgürlük, özerk üniversitenin iç müdahalesine karşı da güvenceye alınmalıdır. Akademisyen, yurttaş olarak devlet politikaları ve yüksek öğretimi etkileyen politikalar hakkındaki görüşlerini özgürce ifade etme yolunda toplumsal değişime katkıda bulunma hakkı da dahil olmak üzere kişisel haklarını kullanırken, engelleme ve müdahaleyle karşılaşmamalı ve bu haklarını kullanmalarından dolayı cezalandırılmamalıdır.

-
- Özerk üniversite katılımcı demokratik bir işle yişe sahip olmalıdır. Akademik personel, idari personel ve öğrencilerin asli unsurlarını oluşturduğu üniversitede tüm karar organları bu unsurların katılımı ile aşağıdan yukarıya doğru seçim ve sürekli katılım mekanizmaları ile güçlendirilecek demokratik bir özyönetim oluşturulmalıdır. Seçilmiş, yetkili ve sorumlu kurullar eliyle, her düzeyde denetime açık bir yönetsel anlayış geliştirilmelidir. Kendi iç yapısında özerk olan üniversitenin topluma karşı sorumluluğunu yerine getirebilmesi için etkileşim kanallarının kurulması önemlidir. Yerel ve ulusal düzeyde oluşturulacak platformlarla etkileşim kurumsallaştırılabilir.
 - Üniversiteler, mali yönden kamu desteğinde ve sınırlı (denetlenebilir, hesap verilebilir, saydamlık, şeffaflık esastır) bir özerklik içinde tanımlanabilir. Üniversite gereksinim duyduğu mali kaynakları hükümete bildirerek ve ayrılan kamu paylarını yine kamusal denetim içinde kendi öncelikleri çerçevesinde kullanabilmelidir. Her üniversite üyesi için bilgi alma hakkı saklı kalmak üzere, ulaşılabilirlik, açıklık ve yetkili organlar eliyle hesap sorulabilir bir düzenleme sağlanmalıdır. Üniversitelere genel bütçe dışında, belediyeler ve il özel idareleri de kaynak aktarıcı olabilmelidirler. Bu bağlamda üniversiteler piyasa koşulları söyleminden uzak tutularak asli amaçları doğrultusunda parasız ve nitelikli eğitim-öğretimle sorumlu kılınmalıdırlar.
 - Akademik özgürlüğe ilişkin bireysel sorumluluklar, akademik değerlendirme kıstasları, etik ilkeler, iş güvencesi ve işten ayrılma koşullarının adil ve açık biçimde düzenlenmesi gereklidir.
 - Üniversite çalışanlarını temsil eden örgütlerin eğitim-öğretim ve bilim alanındaki ilerlemelere katkıda bulunabilecek bir güç olarak değerlendirilerek tanınmaları ve diğer bileşenlerle birlikte genel üniversite politikalarının belirlenme ve uygulanma sürecinde önerilerine dikkat edilmesi gereği açıktır.
 - Üniversitelerimizde her alan ve düzeyde sarf edilen emeğin; güvence içinde, liyakat, kamusal aidiyet ve etik anlayış çerçevesinde değerlendirilebildiği; bireysel akıl ve yeteneklerimizi, yaratıcılığa dönüştürebilecek, gelişmeye açık ve "insan" odaklı bir çalışma ortamının gerçekleştirildiği ve bu bağlamda bilimsel özgürlüğün sınırlandırılmasına hiçbir koşulda izin ver-

meyen; karar süreçlerinde ilgili tüm bileşen -
lerin söz sahibi kılındığı özerk, demokratik
katılımcı bir üniversite ortamında; insanca
yaşamaya olanak verebilecek maddi koşullar
içinde çalışmak, üretmek ve paylaşmak temel
ilke olmalıdır.